

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII
MOLDOVA
AMNESTY INTERNATIONAL MOLDOVA**

CURRICULUM

la disciplina opțională

**EDUCAȚIE PENTRU DREPTURILE OMULUI ȘI CETĂȚENIE
DEMOCRATICĂ**

(EDO/ECD)

Clasele V-IX

Aria curriculară: Educație socio-umanistică

Chișinău 2018

Aprobat la ședința Consiliului Național pentru Curriculum (ordinul MECC nr.792 din 25 mai 2018 *Cu privire la aprobarea materialelor prezentate la CNC*).

Elaborat în baza Acordului de parteneriat dintre **Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Amnesty International Moldova**, în cadrul proiectului ”Democrația și Egalitatea încep cu Educația pentru Drepturile Omului”.

Autori:

Iosif MOLDOVANU, lector, expert în domeniul Educației pentru Drepturile Omului/ Drepturile Copilului, Directorul Centrului de Informare și Documentare în domeniul Drepturilor Omului;

Corina LUNGU, profesor de istorie și educație civică, grad didactic superior, Liceul Tehnologic pentru copii cu vederea slabă, mun. Chișinău;

Svetlana VASILACHI, profesor de istorie și educație civică, grad didactic superior, LT „M. Eminescu”, mun. Bălți;

Ana NOVIC, profesor de istorie și educație civică, grad didactic superior LT „B. Dînga”, or. Criuleni.

Recenzenți:

Valentina URSU, doctor, conferențiar universitar, șef de catedră, Universitatea pedagogică de Stat ”Ion Creangă”, Chișinău

Svetlana NASTAS, dr., șef sector Educație, Institutul de Științe ale Educației;

Maia BĂNĂRESCU, Avocat al Poporului pentru Drepturile Copilului

Andrei BRIGHIDIN, magistrul în Drepturile Omului, Membru al Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității.

CUPRINS

- I. Preliminarii
- II. Competențe cheie/transversale dezvoltate în cadrul disciplinei opționale EDO/ECD
- III. Baza conceptuală a disciplinei opționale /conceptul disciplinei EDO/ECD
- IV. Administrarea disciplinei
- V. Unitățile de învățare , activitățile de învățare și evaluare pe clase
- VI. Sugestii metodologice
- VII. Referințe bibliografice

I. PRELIMINARII /ARGUMENT

Disciplinele școlare din învățământul general, în funcție de logica didactică și specificul curricular, au menirea de a contribui la pregătirea și modelarea profilului elevului în raport cu cerințele actuale și de perspectivă ale societății. Astfel, prin componenta sa civică, disciplina opțională **Educație pentru Drepturile Omului și Cetățenia Democratică (EDO/ECD)** vine să contribuie la formarea finalităților educaționale generale prin dimensiunile competențelor de:

cunoaștere și înțelegere

- dezvoltarea libertății de opinie și expresie , ce constituie un drept fundamental la o participare democratică;
- cunoașterea, înțelegerea și aprecierea prevederilor constituționale privind dreptul la liberă opinie și expresie.

dezvoltare a atitudinilor

- utilizarea activă a acestui drept în vederea pentru participarea la o comunitate democratică;
- structurarea demersurilor de argumentare în public a opiniilor și acțiunilor întreprinse;
- manifestarea valorilor ce stau la baza comportamentelor non- violente în cazul conflictelor;
- aprecierea compromisului echitabil, non-violența, precum și capacitatea de a face față unor situații deschise de dezacord și controversă.

Curricula la disciplina opțională **EDO/ECD** este elaborată în conformitate cu art.5, 40 al *Codului educației*, cu *Cadrul de referință al Curriculumului Național, aprobat prin ordinul ME nr.432 din 29.05.2017*, cu *Reperete conceptuale privind elaborarea curriculumului la disciplinele opționale, aprobat prin ordinul ME nr.265 din 28.04.2018*.

Oferta educațională a curriculumului la disciplina opțională **EDO/ECD** include contextul didactic extins pentru formarea competențelor civice și sociale, formarea comportamentului democratic al cetățeanului, de înțelegere clară și completă a funcționalității drepturilor și responsabilităților titularilor într-un stat de drept.

Disciplina opțională **EDO/ECD** conform actualului curriculum este proiectată pentru întreg ciclul gimnazial (clasele V- IX) conform principiilor de proiectare curriculară pentru o disciplină opțională, aprobate prin *Reperete conceptuale privind elaborarea curriculumului la disciplinele opționale*, care poate fi aplicat la clasă atât pe parcursul unui an de studiu cât și pe întregă treaptă de școlaritate.

La elaborarea curriculumului la disciplina opțională **EDO/ECD** s-a respectat abordarea holistică promovată de Consiliul Europei, integrând procesele de învățare în trei dimensiuni:

- cunoașterea și înțelegerea (dimensiunea cognitivă);

- formarea abilităților și construirea competențelor;
- dobândirea de valori și atitudini.

Curriculumul opțional la **EDO/ECD** descrie astfel **scopul major** al disciplinei: „*formarea calităților cetățeanului activ și responsabil, promotor al valorilor naționale, general-umane și democratice, capabil să-și asume responsabilitatea pentru propriul destin și destinul comunității*”.

Misiunea disciplinei **EDO/ECD** este formarea unui cetățean activ, informat și responsabil, pregătit pentru a trăi și a acționa într-o societate democratică, oferind o extindere curriculară a actualei discipline școlare obligatorii **Educația civică/ Educația pentru societate**.

Conceptul de Educație pentru cetățenie democratică examinează:

- Civismul ca o realitate multidimensională, în care competențele ce țin de exercitarea drepturilor și responsabilităților pot fi privite și ca fundament, dar și ca element constitutiv al tuturor aspectelor vieții într-o societate democratică. Spiritul civic se bazează pe demnitatea umană, egalitatea, participarea și împuternicirea cetățenilor.
- Școala ca un loc unde elevii pot învăța din experiența reală de viață. Școala este un loc în care elevii își trăiesc viața, mai degrabă decât un loc de învățare academică izolată pentru viața de mai târziu. Școala este o micro-comunitate, care servește ca un model de societate în general. Școala poate deveni chiar un model de o societate mai democratică, deoarece membrii unei comunități școlare pot participa la luarea deciziilor într-o mai mare măsură în mediul școlar decât ar fi posibil în afara acestuia.
- Învățarea **pentru** democrație și drepturile omului înseamnă a învăța cum să participe într-o comunitate, în timp ce învățarea **prin** democrație și drepturile omului înseamnă că această comunitate este guvernată de principii democratice, unde drepturile copiilor sunt respectate ca orientări pedagogice. Democrația se bazează pe o cultură politică **despre** care elevii trebuie să învețe prin experiența trăită în școală și prin reflectarea pe marginea acestei experiențe.

Curriculumul la disciplina opțională EDO/ECD are statut de instrument /document curricular adresat cadrelor didactice, elevilor din învățământul gimnazial și părinților acestora.

II. COMPETENȚE CHEIE/TRANSVERSALE DEZVOLTATE ÎN CADRUL DISCIPLINEI

Taxonomia competențelor-cheie conform Codului Educației al Republicii Moldova, art.11, alineatul (2):

- a) competențe de comunicare în limba română;
- b) competențe de comunicare în limba maternă;
- c) competențe de comunicare în limbi străine;
- d) competențe în matematică, științe și tehnologie;
- e) competențe digitale;
- f) competența de a învăța să înveți;
- g) competențe sociale și civice;
- h) competențe antreprenoriale și spirit de inițiativă;
- i) competențe de exprimare culturală și de conștientizare a valorilor culturale.

Competențe transdisciplinare prioritare pentru disciplina opțională EDO/ECD privind cetățenia responsabilă

Cetățeanul responsabil este capabil să-și asume rolurile de mai jos:

- a) demonstrează responsabilitate individuală: își recunoaște propriile talente și competențe și le utilizează în scopuri personale și sociale;
  - demonstrează integritate și demnitate;
  - utilizează strategii de rezolvare a conflictelor;
  - conștientizează modul în care alegerile/deciziile individuale afectează propria persoană, familia și comunitatea mai largă;
  - manifestă inițiativă pentru a se informa și pentru a acționa asupra problemelor și evenimentelor de interes social.
- b) Practică un stil de viață sănătos: accesează, analizează și utilizează resurse pentru a promova bunăstarea;
  - participă la activități fizice care promovează sănătatea și forma fizică;
  - optează pentru o alimentație sănătoasă și de calitate;
  - demonstrează capacitatea de a identifica, evita sau rezolva potențialele situații de risc.
- c) Înțelege și promovează principiile democratice ale libertății, dreptății și egalității:
  - conștientizează faptul că fiecare ființă umană are o valoare înnăscută;
  - demonstrează un respect pentru demnitatea umană, pentru nevoile și drepturile omului;
  - promovează ordinea și legitatea la nivel social;
  - respectă și apără drepturile și proprietatea;

- participă la procesele democratice.

d) Participă la activități care promovează binele public:

- înțelege sistemele economice, politice, sociale și ecosistemele;
- identifică nevoile comunității și acționează pentru satisfacerea acestora;
- se angajează în activități de îmbunătățire a vieții sociale;
- demonstrează responsabilitate globală, înțelegere și apreciere pentru culturile diverse.

Competențe specifice ale disciplinei opționale EDO/ECD

1. Să înțeleagă semnificația drepturilor și responsabilităților omului pentru funcționarea unei societăți democratice (grup, clasă, familie, școlară).
2. Să acționeze pentru a-și revendica/solicita drepturile de la titularii de obligații.
Să acționeze pentru respectarea și promovarea DO în comunitate/societate.
3. Să manifeste atitudine în cazurile de respectare a drepturilor și îndeplinire a obligațiilor în asigurarea unei societăți democratice.
4. Să adopte un comportament pro-social/pro-activ:

III. BAZA CONCEPTUALĂ A DISCIPLINEI OPȚIONALE ECD/ EDO

Ce este Educația pentru Drepturile Omului?

“... programe și activități educaționale, care promovează egalitatea demnității umane, în conexiune cu alte programe, care promovează învățarea interculturală, participarea și susținerea minoritarilor”.

Definiția oficială a EDO în cadrul Programului pentru tineret al Consiliului Europei

În contextul noilor politici educaționale EDO se vrea a fi un răspuns la provocările lumii contemporane, dinamică și în continuă schimbare.

Conceptele cheie care definesc EDO sunt: **democrație, drepturi, responsabilități, toleranță, respect, egalitate, diversitate și comunitate**. Aceste concepte, ca și însăși EDO, pot fi contestate și discutabile/problematice în diferite contexte și atunci este aplicabil **consensul**.

Totodată, ECD/EDO implică și dimensiunile cunoștințelor și înțelegerii, abilităților, atitudinilor și valorilor. Disciplina își propune de a-i încuraja și a-i sprijini pe elevi astfel încât ei, parcurgând acest traseu, să devină cetățeni activi, informați și responsabili.

Într-o lume a diversității, conceptele, dimensiunile și conținuturile, interconectate prin abordări didactice, au drept obiectiv central formarea și încurajarea atitudinilor și comportamentului pro-activ, pro-social și promovarea unei culturi a democrației și a drepturilor omului.

Elevii formați în această cheie sunt:

- conștienți de drepturile sale în calitate de membru al comunității /societății;
- activi în cadrul comunităților în care trăiesc, fiind preocupați de binele comun;
- responsabili în acțiunile pe care le exercită ca membru al comunității /societății;
- apreciați ca participativi, fiind capabili să devină lideri de opinie.

Așa cum EDO/ECD își are rădăcinile în noțiunea de **implicare** acest curriculum creează spațiul necesar pentru informare (*despre lege, drepturi, responsabilități, politici culturale și de mediu*), pentru atitudine pozitivă împotriva aspectelor negative din comunitate/societate (ca *xenofobia, rasismul, stereotipurile din mass-media*), pentru participare – elevii și profesorii se pot implica într-un dialog constructiv cu partenerii din afara școlii (*agenți educaționali, ONG-uri etc.*).

Astfel, într-o interpretare didactică putem evidenția următoarele aspecte ierarhice:

Învățarea despre drepturile omului include cunoașterea și înțelegerea conceptelor - cheie, instrumentelor/organismelor pentru protecția drepturilor omului, distincției dintre drepturi, rolului drepturilor, căilor de afirmare a drepturilor dar și a ideii că acestea oferă un cadru pentru negocierea și acceptarea standardelor de comportament în familie, în școală, în comunitate și în lume

Învățarea pentru drepturile omului cuprinde abilități de ascultare și comunicare activă, gândire critică și capacitate de a coopera și de a aborda pozitiv conflictele, de a promova drepturile omului la nivel local, național și global.

Învățarea prin drepturile omului implică atitudini și valori: sentimentul demnității umane, al valorii proprii și a valorii celorlalți; responsabilitate pentru propriile acțiuni; dorința de dezvoltare personală; empatie, solidaritate și dorința de a-i sprijini pe cei ale căror drepturi sunt amenințate; deschidere și respectarea/aprecierea diversității.

Finalitatea cursului țintește spre o cultură a drepturilor omului, rezervând cadrului didactic/școlii un rol determinant în promovarea EDO și asigurarea succesului acesteia. Prin abordări activ-participative, constructive și pozitiviste, ambele componente pot crea contexte veritabile pentru a învăța și a trăi democrația.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Structura și conținutul curricula disciplinare *Educație pentru drepturile omului și cetățenie democratică* pentru trunchiul opțional al Planului-cadru de învățământ gimnazial cu 1 oră săptămânal, 35 ore anual și 175 ore per ciclu gimnazial.

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de unități de învățare	Nr/ore anual
Disciplină școlară opțională	Om și societate	V-a	14	35
		VI-a		35
		VII-a	14	35
		VIII-a		35
		IX-a	15	34

În proiectarea demersului educațional la eșalonarea Sugestiilor de conținuturilor curriculare fiecare cadru didactic va rezerva câte 1-2 ore pentru cele 14 unități de învățare, câte 1 oră pentru 4 activități practice și câte 1 oră pentru 4 activități de evaluare.

V. SUGESTII DE CONȚINUTURI CURRICULARE

CLASELE V-VI

N. d/r	Unități de competență	Modulul	Unități de conținut	Nr. de ore
1.	<p>Competența de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • înțelege semnificația identității fiecărei persoane; • manifesta respect și inițiativă în rezolvarea unor probleme ale grupurilor din care face parte și a comunității locale; • cunoaște și respecta deosebirile dintre oameni; • conștientiza rolurile stereotipurilor și a prejudecăților în societate. 	Identitatea mea	<p>1.1. Introducere în studiul cursului de EDO/ECD</p> <p>1.2. Valoarea mea și a semenilor mei</p> <p>1.3. Drepturile mele sunt drepturile celor care mă înconjoară</p> <p>1.4. Unici și diferiți</p> <p>1.5. Stereotipuri și prejudecăți</p> <p>1.6. Puncte de vedere cu privire la alegeri și identitate</p> <p>1.7. Privind înapoi și înainte: ce alegeri m-au definit ca persoană și ce ne modelează viața viitoare?</p>	10 ore
2.	<p>Competența de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • înțelege/ delimitează raportul între dorințe, nevoi și drepturi ale omului; • identifica principiile societății democratice orientate spre respectarea drepturilor omului; • adopta un comportament pro-social în situații în care statul nu asigură promovarea principiilor democratice; • determina semnificația egalității de șanse într-o societate democratică; • conștientiza valoarea demnității umane, manifestând respect față de ea; • analiza principiile de conviețuire pașnică în cadrul unei comunități. 	Drepturi și libertăți	<p>2.1. Dorințele și nevoile mele</p> <p>2.2. Drepturile omului: ce spun acestea?</p> <p>2.3. Eu într-o societate democratică;</p> <p>2.4. Drepturile copilului într-o școală democratică;</p> <p>2.5. Prețuirea diversității;</p> <p>2.6. Acordarea de șanse egale;</p> <p>2.7. Respectul demnității umane.</p> <p>2.8. Traiul în pace.</p>	10 ore

3.	<p>Competența de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • manifesta simțul responsabilității față de propriile acțiuni; • înțelege legătura dintre drepturile și responsabilități omului; • conștientiza semnificația responsabilității în diferite contexte; • valorifica legătura dintre acțiunile statului și ale sale într-o societate democratică. 	Responsabilitatea	<p>3.1.Am drepturi și responsabilități; De ce oamenii trebuie să respecte legea?</p> <p>3.2.Responsabilitățile mele și natura lor;</p> <p>3.3. A cui este problema?</p> <p>3.4. Statul – garantul drepturilor mele;</p> <p>3.5. Eu trebuie să fiu un cetățean activ.</p> <p>3.6. Ce valori trebuie să avem în comun?</p>	10 ore
4.	Activități de evaluare.			3 ore
5.	Rezerva profesorului.			2 ore

Clasele VII-VIII.

N. d/r	Unități de competență	Modulul	Unități de conținut	nr. de ore
1.	<p align="center">Competența de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • înțelege și accepta diversitatea umană; • demonstra flexibilitate în susținerea ideilor și opiniilor proprii; • manifesta respect față de sine și față de cei din jur; • aprecia semnificația principiilor democratice. 	Diversitate și pluralism	1.1. Aspectele diversității. Ce ne unește? 1.2. Valoarea diversității. A învăța <i>despre</i> și <i>de la</i> alții 1.3. Pluralismul. Noi- deținători de drepturi 1.4. De ce sunt drepturile importante? 1.5. Drepturi, diversitate, pluralism 1.6. Dacă aș fi ales ... 1.7. Ce obiective promovăm? 1.8. Ce este binele comun? 1.9. Vreau și pot! Participarea la democrația pluralistă	10 ore
2.	<p align="center">Competența de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifica diverse contexte ce duc la declanșarea conflictelor; • construi comportamente care să asigure atingerea consensului prin prisma respectării drepturilor omului; • spori înțelegerea sa referitor la drepturile situate în conflict; • aborda conflictele într-un mod non-violent. 	Conflictul. Eu împotriva Ta versus Eu împreună cu Tine	2.1. Dicționarul conflictelor 2.2. Despre rădăcinile conflictelor 2.3. Drepturile mele – scut de protecție 2.4. Cum putem face față neînțelegerilor grave? 2.5. Învățăm să rezolvăm conflictele 2.6. Decizii dificile 2.7. Știm să rezolvăm conflictele?! 2.8. Pedepsă sau abordare pozitivă a conflictului 2.9. Utilizarea pedepsei 2.10. Drepturi situate în conflict	10 ore
3.	Competența de a:	Egalitate	3.1. Sunt egal? Sunt diferit?	11 ore

	<ul style="list-style-type: none"> • promova principiile echității sociale și a demnității umane; • respecta drepturile omului indiferent de gen, vârstă, religie, etnie sau statut social; • demonstra comportamente pro-umane în raport cu fiecare deținător de drepturi. 	<p>Ești mai egal decât mine?</p>	<p>3.2. Toți diferiți, toți egali</p> <p>3.3. O poveste din viață ...</p> <p>3.5. Femei și bărbați: egali sau inegali</p> <p>3.6. Cum facem față inegalităților?</p> <p>3.7. Majoritatea conduce! Întotdeauna de acord ..?</p> <p>3.8. Majoritatea și minoritatea, cum echilibrăm interesele?</p> <p>3.9. Problema majoritate – minoritate în țara noastră</p> <p>3.10. Dicționarul conflictelor. Ce ne desparte ?</p> <p>3.11. Lecție sinteză ”Și încă o dată despre diversitate, egalitate și drepturi”</p>	
4.				
5.	Activități de evaluare.			3 ore
6.	Rezerva profesorului			1 ore

Clasa a IX-a.

N. d/r	Unități de competență	Modulul	Unități de conținut	nr. de ore
1.	<p align="center">Competența de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recunoaște /face diferenția formele /tipurile de informații din viața cotidiană; • crea/structura mesaje care ar facilita imaginea sa, a semenilor săi, a localității natale; • aprecia/analiza informația în mod critic ce i-ar asigura înțelegerea/creșterea personală; • aprecia semnificația mass-mediei pentru funcționarea societății democratice. 	<p align="center">Media / Participare</p>	<p>1.1. Valoarea mass-media într-o comunitate de oameni</p> <p>1.2. Mass-media mijloc de interacțiune socială</p> <p>1.3. Alfabetizarea în domeniul mass-mediei - condiție a succesului personal</p> <p>1.4. Drepturile și responsabilitățile omului în raport cu mass-media</p> <p>1.5. Noi controlăm mass-media sau mass-media ne controlează pe noi</p>	10 ore
2.	<p align="center">Competența de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • înțelege conceptul de lege și importanța acestuia într-o societate democratică; • recunoaște că scopul suprem al legii este protejare / asigurarea securității omului/siguranței omului în societate; • conștientizeze consecințele nerespectării regulilor /legilor; • cunoască despre funcționare instanțelor de judecată într-un stat de drept. 	<p align="center">Reguli și legislație</p>	<p>2.1. Diverse perspective asupra dreptății</p> <p>2.2. Misiunea legii</p> <p>2.3. Legea pe înțelesul tuturor</p> <p>2.4. Legea pentru toți e Lege</p> <p>2.5. Tinerii față-n față cu legea</p> <p>2.6. Drepturi și responsabilități în fața legii</p> <p>2.7. Ce contează în instanță</p> <p>2.8. Cum procedez dacă mă confrunt cu nerespectarea legii.</p>	9 ore
3.	<p align="center">Competența de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • înțelege principiile interacțiunii dintre stat-cetățean și cetățean-stat; 	<p align="center">Guvernare și politică</p>	<p>3.1. Pentru ce fel de guvernare pledăm?</p> <p>3.2. Care este cel mai bun mod de a governa țara</p> <p>3.3. Dacă ași fi la conducerea țării...</p> <p>3.4. Ciclul unei politici</p>	10 ore

	<ul style="list-style-type: none"> • manifeste comportament pro-activ; • recunoaște importanța participării cetățenilor în asigurarea unei guvernări democratice; • înțelege funcționalitate principiului majorității într-o societate democratic • conștientiza importanța respectării principiilor guvernării democratice într-un stat de drept. 		<p>3.5. Modalități de participare în democrație</p> <p>3.6. Ce aspecte sunt de interes pentru noi?</p> <p>3.7. Dezbatem - Decidem – Raportam</p> <p>3.8. Ce valori trebuie să avem în comun</p>	
5.	Activități de evaluare.			3 ore
6.	Rezerva profesorului			2 ore

VI. SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum este adresat cadrelor didactice implicate în predarea disciplinei opționale *EDO/ ECD* și a fost conceput să contribuie la promovarea în rândurile tinerilor și de către tineri a drepturilor omului și a responsabilităților asociate acestora.

Disciplina opțională *EDO/ ECD* pune accent pe:

- Cunoștințe și abilități — învățarea despre drepturile omului și mecanismele de protejare și promovare a drepturilor omului, precum și dezvoltarea abilităților pentru aplicarea acestora în viața cotidiană;
- Valori, atitudini și comportament — dezvoltarea valorilor și consolidarea atitudinilor și comportamentului care susține drepturile omului;
- Acțiuni — întreprinderea acțiunilor pentru apărarea și promovarea drepturilor omului.

Astfel, rolul cadrului didactic este de a organiza oportunități de învățare care îi permit elevului să-și descopere și să-și dezvolte abilități și atitudini, să le exerseze în diverse situații de învățare și apoi să le transfere în viața reală. În cadrul orelor de *EDO/ ECD* pot fi utilizate în mod creativ și adaptat situațiilor specifice de învățare combinații de strategii didactice construite pornind de la o varietate de metode și tehnici specifice.

Activitățile care vizează educația pentru drepturile omului trebuie să fie orientate spre învățarea activă, activitățile practice reprezentând dominantă învățării. Învățarea activă devine o modalitate mai stimulatorie și mai motivantă decât instruirea formală și ,cu siguranță, aduce rezultate pe termen lung.

Activitățile de învățare vor fi orientate spre:

- utilizarea unor strategii didactice care să pună accent pe construcția progresivă a cunoștințelor și consolidarea continuă a capacităților; flexibilitatea abordărilor diferitor situații; dezvoltarea capacității elevului de a se autoevalua, a spiritului reflexiv și autoexigenței:

- Argumentarea pro și contra a unei idei;
- Discuții libere în interpretarea anumitor cazuri;
- Investigații ale unor cazuri de încălcare a drepturilor omului și identificarea abuzurilor;
- Campanii de promovare în școală a drepturilor și a responsabilităților elevilor, a egalității de gen; colaborarea cu autoritățile publice locale, cu organizații neguvernamentale inițiate în domeniul promovării și apărării drepturilor omului;

- utilizarea unor strategii didactice care să permită alternarea formelor de activitate (individuală, perechi, grupuri mici);

- utilizarea metodelor active, care contribuie la dezvoltarea abilităților de comunicare a elevilor, la manifestarea spiritului critic, tolerant, deschis către recunoașterea valorilor, a modurilor de viață ale altor culturi, către experimentarea diversității culturale:

- Studiul de caz;
- Simularea
- Învățarea prin descoperire;
- Învățarea problematizată;
- Jocul de rol;
- Proiectul;
- Analiza de text;

Din perspectiva *Educației pentru Drepturile Omului și pentru Cetățenie Democratică* profesorul își va canaliza activitatea pe următoarele aspecte:

- centrarea pe elev;
- practicarea drepturilor omului în școală, în condițiile unui climat de încredere în clasă;
- modernizarea procesului de evaluare;
- evaluarea ca modalitate de progres, accentul pe evaluarea formativă;
- formarea continuă a profesorului, folosind noi abordări pedagogice și noi tehnologii informaționale.

Modalitățile de evaluare vor fi concepute în legătură strânsă cu specificul disciplinei opționale *EDO/ ECD*. Din perspectiva unui demers educațional centrat pe competențe, se recomandă utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative. Propunem, în acest sens folosirea cu precădere a metodelor alternative de evaluare:

- portofoliul;
- elaborarea de proiecte;
- observarea sistematică a activității și comportamentului elevilor;
- dezbateră;
- realizarea unor materiale (sondaje, chestionare, afișe) în cadrul școlii și comunității;
- autoevaluarea.

VII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Codul educației al Republicii Moldova aprobat prin hotărârea Parlamentului nr.152 din 17.07.2014.
2. STRATEGIA de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.944 din 14.11.2014.
3. Curriculumul la Educația civică pentru învățământul gimnazial, aprobat prin ordinul ME nr. 245 din 27.04.2010.
4. Cadru de Referință al Curriculumului Național.
5. Auxiliar didactic „De la o identitate personală pozitivă – la relații interpersonale constructive”, Ministerul Educației, CIDDC, Chișinău, 2014 (site-ul www.edu.md, <http://childrights.md/>)
6. A trăi în democrație. Planuri de lecții în domeniul ECD/EDO pentru nivelul secundar inferior. Editate de Rolf Gollob și Peter Krapf. Autori: Rolf Gollob, Ted Huddleston, Peter Krapf, Don Rowe, Wim Taelman.
7. Predarea democrației. O colecție de modele de educație pentru cetățenie democratică și pentru drepturile omului. Editori/ autori: Rolf Gollob și Peter Krapf.
8. Auxiliar didactic „Proiectul/ acțiunea comunitară și formarea competențelor civice în cadrul disciplinei educația civică”, Ministerul Educației, CIDDC, Chișinău 2014, www.childrights.md
9. Material de suport „Predarea drepturilor copilului în cadrul disciplinei Educația civică”, Ministerul Educației, CIDDC, Chișinău 2014, www.childrights.md
10. Ghid de monitorizare a drepturilor copilului, CIDDC, Chișinău 2012, www.childrights.md
11. Ghid de monitorizare și evaluare a activităților cu tinerii, CNRT, Chișinău 2006
12. Culegere „Istории adevărate despre ce au făcut elevii în comunitate”, experiențe ale grupurilor care au elaborat și realizat proiecte comunitare, CIDDC, Chișinău 2013
13. Ghid al Convenției Europene pentru Drepturile omului. Consiliul Europei, Strasbourg, 2002
14. Repere. Manual de educație pentru drepturile omului cu tinerii. Consiliul Europei, Institutul Intercultural Timișoara, 2002
15. Educație pentru drepturile omului. Ghidul profesorului și manualul elevului pentru clasele a VIII-a – IX-a. Ministerul Educației, Amnesty International Moldova. Cartier educațional, 2015
16. Educație pentru drepturile omului. Curriculum pentru învățământul gimnazial. Ministerul Educației, Amnesty International Moldova. Cartier educațional, 2015
17. Beznițchi L., Cartaleanu T., Copăceanu R., Cosovan O., Goraș-Postică V., Scifos L., O competență-cheie: a învăța să înveți. Ghid metodic, CEPD, Chișinău, 2010.
18. Cartaleanu T, Cosovan O, Goraș-Postică V., Lâsenco S., Scifos L, Formarea de competențe prin strategii didactice interactive, CEPD, Chișinău, 2008
19. Goraș-Postică V. (coordonator), Eșanu R, Scifos L, Solovei R., Integrare europeană pentru tine (ghid metodologic). Chișinău, CEPD, 2009
20. Educație pentru democrație, CEPD, Chișinău, 2004
21. Democrația pentru toți. Manual. Ghidul profesorului (trad. Tatiana Racu), Chișinău, 2005

22. Handrabura L., Goraș - Postică V., Educație pentru echitate de gen și șanse egale. Auxiliar didactic pentru profesori și elevi, CEPD, Chișinău, 2007
23. Cunoașterea elevului: consiliere și orientare. Ghid metodologic pentru formarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, Chișinău, IȘE, 2007
24. Învăț să fiu. Ghid pentru psihologi școlari, diriginți, profesori, Chișinău, CEPD, 2006
25. Bolboceanu A., Consiliere și orientare. Ghid pentru diriginți, Editura Știința, 2007
26. Jigău M., Consilierea carierei: un model deschis și flexibil, București, 2005